

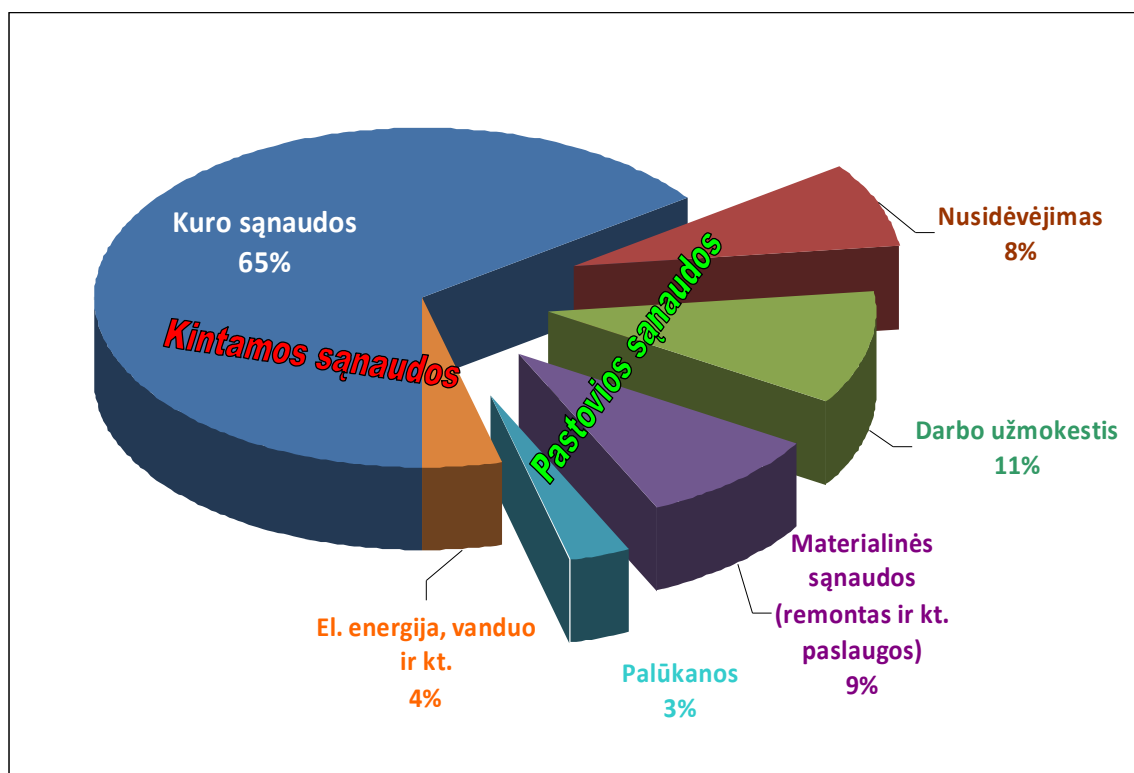
ŠILUMOS KAINA IR MOKĖJIMAI UŽ ŠILUMĄ DAUGIABUČIUOSE GYVENAMUOSIUOSE NAMUOSE

Visuomenėje „šilumos kaina“ ir „mokėjimai už šilumą“ dažnai sutapatinami su klaidinančiomis „šildymo kainos“, „šildymo sąskaitos“ ir panašiomis sąvokomis. Lietuvoje galiojančiais teisės aktais yra reglamentuojamos dvi pagrindinės sąvokos kalbant apie šilumą ir mokėjimus už šilumą butams daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose.

„**Šilumos kaina**“ – tai Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) nustatyta šilumos vienos kilovatvalandės kaina (ct/kWh) šilumos tiekimo bendrovėms, vadovaujantis „Šilumos kainų nustatymo metodika“. Šilumos kaina daugiabučių namų gyventojams susideda iš **šilumos gamybos, šilumos perdavimo ir šilumos pardavimo kainos dedamųjų**. Galutinę šilumos kainą (visų minėtų kainų dedamųjų sumą) vartotojams įtakoja **kintamos ir pastovios šilumos tiekėjų sąnaudos**, kurios lemia visų trijų minėtų šilumos kainos dedamųjų dydį. **Kintamasis sąnaudas** sudaro kuro, pirktos šilumos, elektros energijos ir termofikacinio vandens paruošimo bei jo papildymo sąnaudos, kurios kinta priklausomai nuo reikiamo pagaminti ir patiekti į šilumos perdavimo tinklus šilumos kiekio. **Pastovios šilumos tiekėjų sąnaudos** – tai sąnaudos, kurias įmonės patiria nepriklausomai nuo pagaminto ir vartotojams patiekto šilumos kiekio. Jas sudaro nusidėvėjimas, darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, remonto ir kitos paslaugos, mokesčiai, palūkanos ir t.t.

Kaip matyti iš „Šilumos savikainos sąnaudų struktūros už 2009 m.“, daugiausia visų sąnaudų sudarė sąnaudos kurui ir ypač didelė (per 80 proc.) importuojamo (iškastinio) kuro sąnaudų dalis bendrame šilumos tiekėjų sąnaudų balanse. Importuojamo (iškastinio) kuro sąnaudų negali kontroliuoti VKEKK ar šilumos tiekimo bendrovės. Šias sąnaudas lemia tik pati rinka – perkamo kuro kaina.

Šilumos savikainos sąnaudų struktūra 2009 m.

Šaltinis: Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

Kitas, išskyrus importuojamo iškastinio kuro (dujų, naftos produktų, anglies ir pan.), šilumos tiekimo bendrovių sąnaudas kontroliuoja VKEKK. Jos sudaro mažesnę sąnaudų balanso dalį.

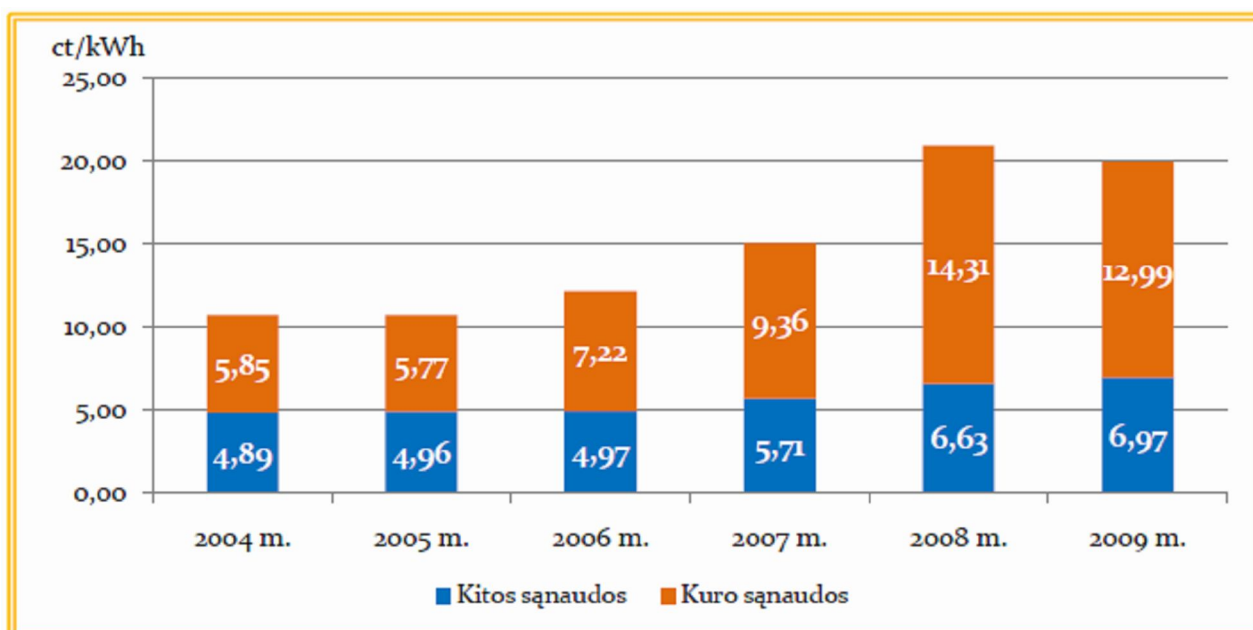
Kuro ir kitų sąnaudų santykis

Šaltinis: Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

VKEKK kontroliuojamų sąnaudų dalis pastaraisiais metais kito nežymiai, tuo tarpu kuro (ypač importuojamo) kainų pokyčiai buvo akivaizdūs.

Kuro ir kitų sąnaudų santykio dinamika

Šaltinis: Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

„Mokėjimas už šilumą“ – tai mokėjimo suma litais (Lt), kuri apskaičiuojama kiekvieno daugiabučio gyvenamojo namo buto suvartotą šilumos kiekį per mėnesį (kWh) dauginant iš šilumos kainos (ct/kWh):

$$\text{šilumos kiekis (kWh)} \times \text{šilumos kaina (ct/kWh)} = \text{mokėjimas už šilumą (Lt)}$$

Didžiausią įtaką mokėjimui už šilumą turi daugiabučių gyvenamųjų namų būklė.

Mokėjimų už šilumą analizė Lietuvos miestų daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose (2009/2010 m. šildymo sezonas)

vidutinė šilumos kaina: 22,0 ct/kWh su PVM

	Šilumos suvartojimas šildymui	Vidutinė šilumos kaina gyventojams (su PVM)	Mokėjimai už šilumą 1 m ² ploto šildymui (su PVM)	Mokėjimai už šilumą 60 m ² ploto buto šildymui (su PVM)	Tokių pastatų dalis Lietuvoje
I. Daugiabučiai suvartojantys mažiausiai šilumos (naujos statybos, kokybiški namai)	 9 kWh/m ² 60 m ² ploto butui: 540 kWh	22,0 ct/kWh	9 x 22,0 = 1,98 Lt/m ²	1,98 x 60 = 118,8 Lt	4,6%
32 tūkst. butų 0,09 mln. gyventojų					
II. Daugiabučiai suvartojantys mažai arba vidutiniškai šilumos (naujos statybos ir kiti kažkiek taupantys šilumą namai)	 19 kWh/m ² 60 m ² ploto butui: 1140 kWh	22,0 ct/kWh	19 x 22,0 = 4,18 Lt/m ²	4,18 x 60 = 250,8 Lt	17,3%
121 tūkst. butų 0,36 mln. gyventojų					
III. Daugiabučiai suvartojantys daug šilumos (senos statybos nerenovuoti namai)	 27 kWh/m ² 60 m ² ploto butui: 1620 kWh	22,0 ct/kWh	27 x 22,0 = 5,94 Lt/m ²	5,94 x 60 = 356,4 Lt	55,7%
390 tūkst. butų 1,17 mln. gyventojų					
IV. Daugiabučiai suvartojantys labai daug šilumos (senos statybos, labai prastos šiluminės izoliacijos namai)	 40 kWh/m ² 60 m ² ploto butui: 2400 kWh	22,0 ct/kWh	40 x 22,0 = 8,80 Lt/m ²	8,80 x 60 = 528,0 Lt	22,4%
157 tūkst. butų 0,47 mln. gyventojų					

Šaltinis: Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija

Iš pateiktos lentelės matyti, kad **šilumos suvartojimą daugiabučių namų šildymui lemia tu pastatų būklė**. Jei namas yra nesandarus, prasta sienų, langų, stogo bei grindų šiluminė varža, šiam pastatui reikia pateikti daugiau šilumos butams šildyti, norint palaikyti higienos normomis nustatytą temperatūrą (18–20 °C) gyvenamosiose patalpose. Geras to pavyzdys yra Vilniaus miesto Popieriaus g. 82 ir Sviliškių g. 4 daugiabučių 60 m² butų šilumos vartojimo palyginimas. Popieriaus g. 82 name esantis 60 m² butas 2010 m. sausio mėnesį, kai vidutinė lauko oro temperatūra buvo – 10,4 °C, suvartojo 3600 kWh šilumos už 752 Lt (šilumos kaina siekė beveik 21 ct/kWh). Tuo tarpu to paties ploto butas Sviliškių g. 4 daugiabutyje, esant tai pačiai lauko oro temperatūrai ir tai pačiai šilumos kainai, suvartojo 703 kWh šilumos už 147 Lt. Šių dviejų butų mokėjimas už suvartotą šilumos energiją skiriasi 5 kartus. Siekiant mokėjimus suvienodinti, bet įvertinus didelį neefektyviai vartojamą šilumos kiekį minėtame Popieriaus gatvės daugiabutyje, reikia, kad šilumos kaina šio pastato gyventojams būtų tik 4 ct/kWh. Akivaizdu, kad galutinę kainą šilumos vartotojui mokėjimo pranešime lemia ne tiek pačios šilumos kaina, kiek šiluminės energijos vartojimo efektyvumas ir pastato sandarumas, neleidžiantis šilumai sklisti per atitvaras į lauką. Šilumos kainos neįmanoma sumažinti 5 kartus dėl brangaus importuojamo kuro, bet **šilumos suvartojimą, atlikus pastato renovavimo darbus ir vidaus inžinerinių sistemų modernizavimą, iki 5 kartų sumažinti realu.**